

Inserati se sprejemajo in velja tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. — kr.
za pol leta . . . 4 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V Ljubljani na dom velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Stara basen v novi obleki.

„Narod“ v št. 19 odgovarja na naša članka o žalostnem sadu nesloge slovenske ter nam prav kakor volk v basni o jagnjetu očita, da „mir in slogo med Slovenci smo kalili mi“. Tudi se ne sramuje sleparsko lagati, da je bil le v defenzivi (obrambi), ko vendar vsakdo ve, da ravno zaradi njegovih vsakdanjih napadov, katerih v enkrat na teden izhajajočih „Novicah“ in „Danici“ nismo mogli proti zavračati, je bilo treba ustanoviti nov list. Kdor je pazljivo prebiral „Slovenca“, se je prepričal, da naši članki niso bili napadanja, ampak vselej le zavračanja Narodovega pohujševanja, ščuvanja in sumničenja.

„Če bi nas ne bilo, pravi „Narod“, odpala bi bila mlajša slov. inteligencija od narodne stvari v apatijo.“ Ker je že „Slov. Gosp.“ tako izvrstno dokazal, kam je inteligencija, vzlasti po mestih, v kljub liberalnega zvižanja mladoslovenske stranke prišla, zato o tej reči molčimo, in protestujemo le zoper to, da bi bili narodni čut kedaj zasmehovali s pogansko narodnostjo, ker vsakdo ve, da duhovniki so med vsemi prvi in najbolj gojili narodni čut. „Danes, piše „Narod“ dalje, gre pri nas samo en glavni boj, boj Slovanstva zagrizenim germanizmom“. Tudi to ni po vsem res. Boj kakoršen je pri nas, nahaja se dandanes skoro povsod tudi kjer se ne germanizuje, in ta boj je boj med vero in nevero. Pri nas pa je to še posebno znamenito, da stranka, ki s svojim lažilberalizmom najbolj širi nevero, hoče tudi

narod ponemčevati. Kdor tedaj hoče nasprotovati tej stranki, ne sme braniti samo svobode narodne, ampak tudi svobodo vesti, svobodo vere in cerkve, ker je zatiranje verskega čuta tem ljudem krepkejši pomoček zatirati in vničiti tudi narodnost. Kdor tedaj pritrjuje proticerkvenemu rovanju lažilberalne stranke, ta pospešuje le njeno moč in posredno podpira ponemčevanje, namesto da bi ga zatiral.

Stvar, namreč narodnost, pravi „Narod“, je prva. A to je zopet velika zmeta. Narodnost ni cilj in konec; cilj in konec ali prva stvar je naobraženost, ki pelje k časni in večni sreči, in narodnost je le pripomoček k temu cilju in koncu.

„Mi ostanemo pri svojih svobodomiselnih idejah, trdi „Narod“ „ne izdamo nobenega principa in vaša dialektika je pač preborna, da bi nas spreobrnila s prepričanjem“. Mi člankov, ktera kritikuje „Narod“ nismo pisali, da bi spreobrnil vredništvo Narodovo, kajti zastoj bi bilo umivati zamorca; pisali smo jih marveč za tiste rodoljube po raznih krajih slovenskih ki so imeli priliko prepričati se, da z dosedanjim ravnanjem bomo le še globokeje zabredli v blato, da nam je tedaj potreba prave odkritosrčne sprave, ne pa le začasnega pomirjenja. A očitno izrečemo, da od načel tudi mi za dlako ne odstopimo in imamo za to tehtnejši vzrok, kakor „Narod“, ker načela naša so se že potrdila in so Slovincem pripomogla k slavi in veljavi, ko o mladoslovenskih še ni bilo ne duha ne sluha. Ob enem pa zavračamo hu-

dobno natolcevanje, kakor da bi hoteli nad liberalci gospodovati, kakor „Narod“ pravi, jih uničiti. Mi smo pri volitvah v deželni zbor, ko smo glasovali za dr. Zarnika, in pri zadnjih volitvah, ko smo sprejeli znane mladoslovenske kandidate, pokazali, da nočemo uničiti mož, „ki se ne poškrope z žegnano vodo, preden politikujejo“, (kako originalno!) naše tirjanje, kakor ves svet ve, je le to, da naj novi brezverci našega katoliškega naroda ne zapeljujejo v nejevero, kar so delali lansko leto in še niso opustili. Zase naj delajo, kar hočejo, ker odgovarjali bodo to sami, za narod pa bomo odgovarjali vsi, zato nam nikakor ne sme in ne more biti vse eno, če kdo skuša brezverstvo sejati med slovenski, katoliški veri iz sreča vdani narod.

Na to, kar konečno „Narod“ čenča o „tajnem pismu“, mu odgovorimo, da nimamo nikakoršnega vzroka komu prikrivati, kako z nami stoji. Omenjena pisma so bila poslana očitno kakor prva, ko se je „Slovenec“ snoval. Ko smo konec leta videli, koliko stroškov prizadelist, zdelo se nam je potrebno, gospodom odkritosrčno to pojasniti, kar smo med letom enkrat storili tudi v listu samem, ker nimamo delničarjev, da bi jim z izdavanjem lista zapravljali premoženje!

Da tukaj izrečene misli niso samo naše, ampak so sploh razširjenje tudi drugod je razvidno iz izvrstnega nam ravnokar došlega članka vrlega našega sodelavca Kaulusa, kterega bomo zaradi pomanjkanja prostora natisnili prihodnjič.

Podlistek.

Nevera ne oblažuje.

(Dalje.)

Revica bila je izgovorila. Videti pa se je moralo, kako jo je utrudilo pripovedovanje teh žalostnih dogodbe. Na bledeh licih pokazala se je rudeča barva, njeno srce pa bilo se je zljajšalo očitno. Potolaživši jo še z nekaterimi besedami, odhitel sem ganjenega srca, da sem hitro vse poskrbel, kar je močno potrebovala.

Ko sem ji preskrbel pred vsem čedno stanovanje in potrebno vredbo, pazil sem, da se je revna trpinka koj preselila. Pripraven zdravnik, kterega sem ji pripeljal v novo stanovališče, prizadeval si je na vse moči za njeno zdravje. Na njeno lastno prošnjo prosil sem njenega spovednika, naj jo obišče. Potem sem hitel k doktorju. Jokal se je ko otrok, ko sem mu pripovedoval osodo njegove soproge; na novo je oživel prepričavši se po mojih besedah, da ni postala vlačuga Burgerjeva, kterega je bil povsod preganjal.

„Oh, kako rad vrgel bi se ji k nogam!“ vskliknil je ves navdušen; „a jaz ne bi mogel prenesti; ne smem se sniti z njo“. In v tem imel je prav. Shod z nesrečno ženo stal bi jo bil morebiti, kakor je zatrjeval zdravnik, življenje. Da pa pri tem tretjem obisku pri doktorju nisem pozabil revne družine, za katero sem ga bil hotel prositi, in da je on storil vse, da bi ji polajšal nadlogo, mi pač ni treba omenjati. Z neizrekljivimi čuti vrnil sem se iz one revne hišice domu. Vsa družina blagoslovila je neznanega dobrotnika in predno sem se podal k počitku, spominjajoč se dogodbe tega dneva, rekel sem sam pri sebi: „Ta mož ne more poginiti v neveri!“ Drugi dan obiskal sem, kakor hitro mi je bilo mogoče, zdravnikovo ženo, in našel sem jo malo boljše. Obiskaval sem njo in tudi njenega soproga, kolikor mi je pripuščal čas. Zdravnik okrevale je kmalo, njegova nesrečna žena pa je vidno pešala; njen zdravnik je zgubil vse upanje. Tako prešlo je 14 dni, ko pride enkrat vsa spehana njena služabnica k meni naznanjavaje, da je bolnica blizu smrti in da želi govoriti še enkrat z menoj. Malo pred mojim brzim prihodom odšel je duhovnik, ki jo je bil prevdil s sv. obhajilom; nebeški gost bil ji je

vrecel tolažbe, upanja in blagega veselja; to se ji je bralo na bledem licu. — Po dolgoletni pokori nagnilo se je njeno trpljenje h koucu — in nebo se ji je odpiralo.

„Poslala sem po vas, častiti gospod“, djala je s slabim glasom, „da se vam zahvalim za veliko dobroto skazano mi pred smrtjo. Zraven vas pa tudi prosim, naznanite mojemu Bogomilu, da se bom do zadnjega zdihljeja spominjala na-nj, ga blagoslovila in za-nj molila“. — „Pa, ali bi ga ne hoteli še enkrat videti?“ odvrnil sem jaz. Pri tem vprašanju razlila se ji je nježna rudečica čez lica in svitlo njeno oko zablistnilo je. „O, to bi bila zame prevelika sreča! Jaz ga sicer nisem vredna, pa vendar laglje bi umrla, ko bi iz njegovih ljubih ust slišala besede: Odpustil sem ti!“

Dalje se nisem smel muditi. Hitro se poslovivši, najel sem si zunaj voznika, da bi me, kakor hitro more, peljal k doktorju Kravsu. K sreči bil je doma. „Ljubi prijatelj!“ rekel sem mu, „vaša soproga umira“.

„Umira?“ je vskliknil. „Ne morem, ne smem je videti!“ to je bil njegov čudni odgovor.

Politični pregled.

V Ljubljani 25. januarija.

Avstrijske dežele.

Ker **cesar** in **cesarica** utegneta priti na Česko, so v Pragi, kakor se telegrafuje „P. Lloyd“, te dni pregledovali dvorne vozove.

O propadu **Hohenwartovega** ministerstva je dopisovalec iz Budapešta „Politiki“ tako-le pisal:

„Ker se zopet govori o Hohenwartu, moram kot budapeški dopisovalec nekaj nanzaniti, kar bi znalo zanimivo biti za Transiljanijo. Pred Teberes-ovim koledvanjem, ko so bili ustavoverneži in z njimi vred dunajska plutokracija v prav veliki zadregi gledé svojega politiškega vspeha, se je grofu Hohenwartu ponujalo, da lahko dobi na svojo stran skoro vse časopise, tudi denarja za volitve in druge namene, ali ne brez sledečega pogoja: on mora namreč Schäffle-ta žrtvati (odstraniti iz ministerstva), ker ne morejo rabiti kupčijskega ministra s takimi nazori, da je v začetku svoje knjige pisal: „Po Evropi se godi tatvina v velikih rečeh, primeroma z njo je bilo nekdanje viteško ropanje in teokratska desetina plemenita obrtnija, in ona (tatvina) pomaga k časti mesto v kaznilnice.“ Da se s takim možem ni mogla ustanovit „čra nepričakovanega napredka“, se samo po sebi razume. Vendar je Hohenwart zavrnil mefista (skušnjavca), kajti on je hotel s svojimi zvestimi pastri in stati. Od nekaj mu je zgodovina prav dala, ali v dejanji ga nočejo posnemati.

Željavni zbor je 22. t. m. obravnaval prošnjo avstrijskih fužinarjev, da bi se pridno delale železnice, ter sprejel predlog odborov, da naj vlada kakor hitro mogoče zbornici predloži program o spremembah pri železnici in o novih železničnih črtah. Dalje so prišle na vrsto nekatere volitve in pa dve interpelaciji, ena zaradi neke 16letne deklice, katero so Turki siloma odpeljali avstrijskemu podložniku v Dubravi (v Hercegovini) ter jo poturčili in nekemu Turku dali za ženo, ena pa o olomuških kanonikatih, zakaj jih je namreč toliko izpraznjenih, in kako misli ministerstvo odpraviti dotične zapreke.

Gospodka zbornica pretresava postavo o upravnem sodnišču.

V **Offenheimovi** pravdi sta v soboto pričala Petrino in knez Jablonovski. O prvem je Offenheim v preiskavi trdil, da je pri odkupovanji zemljišč imel kakih 30.000 gold. dobička. Petrino pravi, da to ni res, in Offenheim se izgovarja, da mu je to ušlo, in da je zapisnikar ničlo preveč pristavil ter namesto 3000 zapisal 30000. Predsednik ga zaradi tega ostro posvari ter mu prvokrat prepove dalje govoriti.

Na **Ogerskem** se pripravljajo za nove volitve. Ker vsak zgubi volilno pravico, kdor davka ni plačal, bode odpadlo veliko volilcev. — Da bi poravnali budgetni primanjkljaj, nameravajo neki prodati državna posestva, ktera znašajo dvanajsti del cele dežele.

O **hrvaškem** volilnem redu piše „Magjar Politika“, da ne bode potrjen, ker ga ni predložila vlada, ampak le nekateri poslanci, ki pri svojem načrtu niso gledali na geografične razmere, ampak le na to, da povsod Hrvatom pridobe večino. Dalje omenjeni list toži, da po § 7. tisti ne bi imel ne aktivne ne pasivne volilne pravice, ki ne biva na Hrvaškem in da bi vsled tega najbogatejši in najveljavniši magnati ne imeli ničesa govoriti. Hrvatje so se premalo ozirali na madjarone, in to poslednje peče. Ban Mažuranič je zaradi te postave šel v Budapešto, kamor 28. t. m. pridejo tudi hrvaški državni poslanci.

Vnanje države.

O **francoskem** prezidentu se govori, da bode odstopil, če bode skupščina republiko oklicala.

Garibaldi se je 23. t. m. podal v Rim. **Španjska** vlada se neki zopet pogaja z Dorregarajem, če je res. Tudi so pravili, da je 48 Karlističnih častnikov prestopilo k Alfonsistom. Pozneje pa se je pokazalo, da so bili preoblečeni telegrafični vradniki.

Angleški listi poročajo, da Gladstone je največ zaradi tega odpovedal se vodstvu liberalne stranke, ker muogim njegovim privržencem ni bilo prav, da je začel pregovarjati se z Vatikanom.

Turška je Črnogorcem odjenjala, ter je 30 deležnikov podgoriške umorije deloma k smrti in deloma v ječo in na galeje obsodila. Zahteva pa, da mora tudi črnogorska vlada obsoditi sokrivce Črnogorce. Preiskava proti

tem se bode vršila v Piperi, turške priče pa bodo zaslišane v Spuci.

Volitve za kupčijsko zbornico.

(Izvirni dopisi)

Iz Žirov, 22. januarija. Okrajni glavar Ogrinc je poslal zaradi volitve v kupčijsko zbornico priloženi, natanko prepisani razglas našemu županu. Nadpolovico glasovnic z nemčurškimi kandidati je srenjski pisar pri županu brez vednosti zadevnih volilcev podpisal, preden smo zvedeli, kaj se godi. Še ne podpisane glasovnice z nemčurškimi kandidati je nosil v ponedeljek pred volitvijo srenjski sluga volilcem v podpis, a že pri prvem je prišla stvar na dan. Hitro se je razglasilo med volilci, da nam hočejo vsiliti nemčurske kandidate, zaradi tega je bila nevolja splošna. Šli so potem trije poštenjaki k županu, ter so mu pojasnili, da mora ozirati se na volilce, ne pa lastnovoljno ravnati, in ga pregovorili, da so se mesto nemčurških kandidatov zapisali narodni na glasovnice. Tako se je g. Ogrinc opeknel s svojimi prisiljenimi nemčurji, naj pa še poskusi, če nima že dosti dolzega nosa. Župan se sicer izgovarja, da ni vedel družih kandidatov zapisati, a to je čudno, saj je vendar naročen na „Novice“ in dobiva „Slovenca“, lahko je tedaj vedel za narodne kandidate. Žirovci so tedaj že tretjič pokazali, da ne gredo nemčurjem in liberalcem na limanice. Slava jim!

Ogrinc je poslal našemu županu več listkov z nemčurškimi kandidati, enega vam tu pošljem. Poglejte na drugo stran — tam je Ogrinc sam ali pa eden njegovih „trabantov“ zapisal: „Za deržava in obertniške zadeve uneti može v Ljubljani, katere zamora vsaki bres skerbi voliti.“ Slišim, da so vsi naši volilci volili narodne kandidate.

Dotičen razglas Ogrincev pa se glasi:

An Herrn Fr. Blažič,

Gemeindevorstand

in Sairach.

Ich bin am letzten Amtstage in Idria nicht in der Lage gewesen Sie auf die im Zuge befindlichen Handelskammerwahl-Angelegenheiten aufmerksam zu machen. Da nun diese Angelegenheit eine dringende ist, so

Ali tukaj nisem smel malo beseden biti. Zaupajoč njegovemu čutečemu srcu pravil sem mu, kaj da sem bil govoril z umirajočo. Solze zasvetile so se mu v očeh. Vrgel se je bil na stol in pokrivši si obraz z rokama bolebitno je vzdihnil. Vidljivo je bilo, kakošen boj bojuje v svojem srcu. Čez nekaj časa pa vzdignil se je in rekel: „Moja Nežika ima prav, jaz moram k njej; umirajoča me prosi, za kar bi jo bil moral jaz prositi. Hitiva k nji, dokler ni prepozno.“ — Voz je še čakal na naju pred vratmi — in četrť ure potem bila sva ondi, kamor sva se namenila. Na doktorjevo zahtevanje vstopil sem ž njim. Prizor, ki je nasledoval, se ne dá popisati. Bil je pogled, o katerem bi se bili veselili sami nebeščani. Soprog, na novo podarjen svoji soprogi, potegnil je ubogo trpinko na svoja prsa.

„Bogomil!“ šepetala je ona s slabim glasom, „Bogomil, ali mi odpustiš?“

„Ne govori, draga, ne govori o tem. Jaz sam bil sem kriv tvoje pregrehe in tvoje nesreče. Le odpusti ti meni. Jaz sem že odpustil in pozabil.“

Te besede bile so umirajoči kakor glas iz nebes. Oči na-nj vpirajoča izrazila je vsa vročino hvaležnosti in ljubezni s tem zadnjim

pogledom. Nebeški mir razlil se je čez obličje, dvignila je oči proti nebu, zdihnila je — in njena duša stala je pred prestolom božjim.

Doktor je jokal kakor dete in mnogo truda me je stalo, da sem ga potolažil. Tri dni pozneje bil je njen pokop. Midva bila sva edina sledeča njeni trugi; on ves žalosten, jaz pa premišljujoč in hvaleč nepredvidljive sklepe božje. Pa delo božje še ni bilo dokončano.

Po pogrebu tisti dan priteče doktorjev služabnik ves prestrašen k meni ter me prosi, naj grem ž njim. Njegov gospod je bil šel prejšnji večer od doma in danes zjutraj prinesli so ga vsega premočenega v omedlevicah nazaj. Naglo se podam k njemu. Različne misli švigale so mi po glavi; pa, hvala Bogu! spoznal sem svojo zmoto, ker bal sem se pri doktorju samomora. Revež ležal je ves bled v svoji postelji.

„Ljubi moj gospod!“ mi je rekel, „nemumno sem delal! Nekak čuden grozen strah se me je polastil včeraj zvečer. Spomnil sem se svoje revne žene in to me je mučilo. Nisem mogel strpeti v sobi, v mojem notranjem gorelo je. Moral sem iz hiše na prosto. Prebritevši nekatere ulice, bil sem pri mestnih vratih. Gnalo me je na pokopališče. Nepriča-

kano stojim na grobu svoje Nežike. Na kolena sem padel, solze so se mi vdrle iz oči, poljubil sem njen grob in v duhu videl sem jo pred seboj. Zdaj pokazala mi jo je domišljija nevesto v vsi njeni nedolžnosti in lepoti in čutil sem, koliko sem zgubil ž njo; zdaj zopet stala je pred menoj v svoji revščini trpeča spokornica in meni hotelo se je razpočiti od žalosti srce; kmalo pa dozdevalo se mi je, da se mi smehlja in mi miga iz nebes. Nisem hotel verjeti, da je duša neumrjoča, da je Bog in nebesa; pa brez ustavljanja vrinila se je vera v moje srce. Vedno bolj so mi solze oblivale obraz, po več letih čutil sem zopet božjo pričnost, čez dolgo let začel sem na grobu svoje soproge moliti in Boga klicati, da naj me pelje na pot moje Nežike. — Kaj da se je potem zgodilo z menoj, ne vem, skoro gotovo padel sem v omedlevico.

Tako me je našel grobar na gomili vsega premočenega in brez zavednosti. In zdaj, ljubi prijatelj, zidam vse na vas. Vi ste duhoven in služabnik onega, na ktere ga sem vnovič začel verovati, pomagajte mi!“

(Konec sled.)

wollen Sie sogleich dafür sorgen, dass Simon Fortuna aus Sairach Nr. 3 den hier mitfolgenden Wahlzettel ausfülle, Ihnen übergebe und Sie mir dann denselben unter Rückschluss dieses Schreibens und unter der Adresse: „An Herrn Bezirkshauptmann in Planina, portofreie Dienstsache“ zur eigenhändigen Eröffnung ohne Verzug einsenden. Sollte Fortuna wegen Ausfüllung des Zettels in Verlegenheit sein und keine Candidaten wissen, so theile ich Ihnen zur Vermeidung von Stimmzersplitterung die Namen jener 10 Candidaten mit, welche dermalen die meiste Aussicht auf Erfolg haben, damit Fortuna auch ihnen seine Stimme geben könne.

Planina 30. 12. 874

Ogrinc m./p.

Pristavljene so še sledeče od Ogrinca lastnoročno s svinčnikom pisane vrstice: Ich ersuche Sie recht angelegentlich mir diesen Erlass sammt dem ausgefüllten und von Fortuna unterfertigten Stimmzettel, weil die Zeit drängt, sogleich einzusenden. Den Stimmzettel mit den gewählten 10 Männern können auch Sie ausfüllen, damit es schneller geht.

Iz tega pisanja je razvidno, da c. k. okrajni glavar Ogrinc volilnih listov za nemčurske kandidate ni nabiral kot privatna oseba, ampak da mu je to bilo „Dienstsache“, da se je pa vendar-le bal, da bi ta „Dienstsache“ ne prišla na dan. Zato je tako skrbno opomnil župana, da naj mu „corpus delicti“, t. j., „dieses Schreiben“ pošlje nazaj, in sicer „zur eigenhändigen Eröffnung“, v roke. Kako pa kazenska postava zaznamva taka dejanja? Mi tega imena tukaj ne smemo izreči, ker bi sicer policija segla po „Slovenca“, a vestnemu državnemu pravdniku našemu tega tudi ni treba, ker bode menda že sam vedel, kaj mu je storiti? Vred.

Iz laškega obližja, 22. jan. Naj čuje še svet že po dovršenih volitvah, kako sta beriča Ž. in H. volilne listike nosijoča nesramno ljudem lagala. — „Podpisali se bote, pravi eden, tukej na ta papir kot na „eno prošnjo“, da bote manjši patent plačevali.“ Zopet drugod pa reče: „Ti podpisali veljajo za „eno bratovščino“, iz ktere bote ubogi rokodelci dobivali podporo, in rokodelske vdove pa penzije, ti le možje (je pokazal nemčurske kandidate), bodo ustanovili tisto bratovščino; kar podpisite ali podkrižajte!“ V Dobropoljah je nek ubog rokodelček se hvalil že, da posihmal bo mesto 2 fl. le 70 soldov patenta plačeval, in da bo dobival on ali pa žena penzije, ko ravno nek razumen človek pride, in mu oči odpre, da strahoma razvidi, kako ga je berič za podpis osleparil. V Ponikvah so ženske, zvedivše, da so njihovi možje, ki so podpisali, opeharjeni, nemudoma tekle za beričem Herišem ter mu vzele vsemu preplašenemu liste in šel je po zmagi vrlih junakinj premagan, ves potepen dalje svojo pot naprej.

Opombe, ki bi se dale tukej dostavljati, za zdaj opustimo, misliti o tem se sme in more jako veliko. Povedati se bo pa dalo poznej več; zdaj ne bi bilo zdravo za „Slovenca“. Zabilježena naj ostanejo samo fakta, ker so res vredna, da se ne pozabijo.

Nekteri, ki so bližej pošte, so poslali v predvečer volitve še svoj preklic in protest v Ljubljano. Preklicali bi pa vsi, popolnoma vsi radi; — vsi se togotijo nad sleparstvom beričev; razdraženost je velika. Bo li s tem in na tak način morebiti vlada si ve-

ljavo pridobila? — Kdo vé, ali misli vlada te nepostavnosti, te očitne resramne sleparije svojih organov, ki ji jemljejo spoštovanje in zaupanje pri ljudstvu, vendar-le kaj preiskovati? — Kaj bi bil neki storil g. Fladung, kteri je predlanskem tako strastno preganjal in kaznoval one, ki so nedolžno prošnjo do cesarja podpisovali, ako bi bil zdaj kak narodnjak le desetino tega počenjal, kar so počenjali tukaj c. k. beriči? Bo le kdo za naprej beriču ali uradniku še kaj verjel, tudi takrat, če bo morebiti v resnici kaj zahteval od ljudi? Da ne zaidem v pisavo o turških, bosnijskih in mongolskih razmerah, pristavim k sklepu samo še to, da taki obrtniki, kteri so znani kot zavedeni narodnjaki, — **volilnih listov še dobili** niso; n. pr. mlinar in krojač v Lašičah, krčmar Brdavs v Vidmu in drugi niso prejeli nič. Živila svoboda! Živila pravica!

Izvirni dopisi.

Iz Dolenjskega, 20. jan. (Slovinci, popustite ptuje zavarovalnice — in ptuje može ali vsaj potujčene!) Ako se ne motim, čital sem pr. l. v „Novicah“, št. 48., v dopisu iz Kočevskega mesta, kako pošteno (?) je zavarovalno društvo, „österr. Phönix“, nekemu pogorelcu iz Mozljá na Kočevskem, po ognju storjeno škodo izplačalo, in kako sta ga nadzornik in agent pritiskala, pota mu napravljala, da sta ga vsaj za nekoliko, menda za 70 gld. (od 600) odrla.

Poslušaj slovenski svet enako, toda še žalostnejšo povest, dasiravno že nekoliko zastarano, toda resnično.

Ravno pri tem društvu, „österr. Phönix“, je bil tudi nek drug posestnik iz Dolenjskega zavaroval vse svoje stavbe: hišo, hleve, žitnico, pod in kozolec za 800 gld. a. vr. Po prislovi: „nesreča nikoli ne praznuje“ požgal je tudi temu revežu ogenj vse, in še nekterim drugim; tudi polena lesa ni ostalo še od hrastovih stebrov pri kozolcu ne, ker je bilo vse z mrvo napolnjeno, zraven pa še huda sapa. Jok in stok je bil siln, in ne zastoj, zima je bila pred durmi. Ta pogorelec se je vendar s tem tolašil, da bo škodo poplačano dobil, vsaj nekoliko. Hitro oglasi svojo škodo pri agentu v Ž. On sam in pa nadzornik prideta škodo cenit in razvaline gledat; družega tako nista videla. Cenita škodo zavarovančevo in pravita: „vse skupaj ni bilo 800 vredno“. Kar sta zdaj videla, gotovo ne! Zakaj je bil pa agent poprej 800 gld. cenil in priči mu pritrdili? Glejte, kako jo ti modra moža vganeta; in bil je sam kozolec 400 gld. vreden, ker je bil ves iz trdega, hrastovega lesa in imel 6 štantov, na vsaki strani 3; kje je pa še drugo! Cela soseska ve, da bi on ne bil dal svojega poslopja za 2000 gld. In kaj mu povesta ta dva sleparja? „Glejte mož, vi ne dobite več, kakor 500, ker vaše poslopje ni bilo več vredno, kakor le toliko, in ker ste bili še le tri leta zavarovani. Lepa rzsodba! Mož bi se bil skoraj na tla zgrudi, ko to sliši; že sam ogenj mu je bil do 3000 gld. škode storil, zdaj naj bi pa še na lepem ob 300 gld. prišel?! On se ustavlja temu na vse moči in pravi, da to ne sme, pa tudi biti ne more! saj je bilo prej pametno precenjeno, on je pa tudi vedno letni znesek plačeval. Vse nič ne zda; mučila sta ga večkrat debelo uro daleč, pestila ga strašansko, žugala mu, da krajcarja ne dobi, ako pobotnice ne podkriža, da je 500 gld. prejel. „Saj tudi „šrift“ nimate, da bi zvižali.“ Se ve, vse je pogorelo, papirnate „šrifte“ pa

še ložje. Tedaj bi moral vsak zavarovanec „šrifte“ še posebej na „življenje“ zavarovati in potem jih še seboj nositi, kaj pa, če jih zgubi, ali če so mu ukradene? potem je vse „fuč“?! Čemu se pa toliko v protokole zavarovanje vpiše? Ta je bosa! — Mož po dolgem pestenji odneha, podkrižal je rad nerad pobotnico za 500; onih 300, samih tri sto, je pa po vodi splavalo, — morda pa v žep kakim — naravnost rečem — krivičnikom! —

Komur je bila ta reč znana, vsak se je za ušesi počehljal in mislil: kaj tako izplačujejo pošteno zavarovanje? In lahko rečem, da je nezaupnost do taci družtev in pa malopridnost agentov največji vzrok, da se ljudje tako neradi zavarujejo, ker si vsak misli; „kakor se je unemu zgodilo, enako bi se lahko tudi meni“. Bil je takrat v duhovnji zavarovanca občespoštovan župnik, kterega je ta reč močno žalila in sklenil je, to krivično dejanje občinstvu naznaniti ali smrt ga je prehitila in menda vse je zaspalo; škoda! —

Zdaj pa nekaj za „dušoslovce“. Pridite skupaj vsi, kolikor vas je, in povejte, kaj vendar to pomeni, da dotični agent od tistega časa do današnjega dne pogorelcu ne pogleda, in ko bi ga imel srečati ali zagledati, se mu raje umakne, dasiravno mu ni nič žalega storil. Da vam pot prihranim, bom pa sam odgovoril gotovo ga vest peče in črv grize, ker ni bilo takrat vse pošteno! Kaj lahko je kake številke spremenil, se ve, z nadzornikovo porazumljivostjo, ali to pa gotovo pisatelj tega sestavka ve, kaj pomeni „8“ pa dve ničli na desni.

Pogorelec še dandanašnji tistih 300 gld. pogreša; tolaži se pa s tem, da bo sodnji dan vse razodeto, tudi ta krivica; zdaj jih pa le manjka. — Nasledek tega umazanega čina je bil ta, da je pustil nemčurskega moloha in se pri „Slaviji“ zavaroval. („Slovenije takrat še ni bilo.) — Ali glejte, kako nemčurski duh vse domače sovraži. Ker ni poprejšnjega poverjenega banke „Slovenije“ več v tistem kraju, ni vedel naslednik poprejšnjega zavarovanca letnega zneska kje plačati. Gre k županu netopirju in ga popraša, kje naj bi zdaj še za 1875. l. plačal? Glejte kaj mu nemčurski župan odgovori: „Ta asekurancija je že falirala, kaj boš plačeval, spravi denar pa domu pojdi“. Mož je verjel, domu šel in se zatonič več zmenil ni. Vprašam: kdo bi bil kriv, ako bi bil ta mož v času od jeseni do zdaj pogorel, kar ni nemogoče; in ker zneska za 1875 leto ni odrajtal, bi gotovo tudi škode plačane ne dobil? Ali ne tak nemčurski „foter“?! — Mož je nekdo podučil, da „Slavija“ še slavi in upam, da bo zamujeno po slepariji kmalo poravnano. Slovenci, popustite ptuje banke in pristopite k domačim, da una prej zginejo; popustite tudi nemčurske netopirje in oklenite se domačih poštenih mož!

Iz Javorjev, 20. jan. (Glejte, kje se zavarujete!) Pri nas se je bil prikazal vrančni prisad pri govedini sredi meseca julija in kmalo je bilo 5 goved pocepalo. Na to pride c. k. okrajni zdravnik iz kranja dr. Ignacij Mally, ki je županu in ljudem v Dolenčičah, kjer je najbolj hudo razsajala bolezen, napovedal, kako da zamorejo živino obvarovati boleznim in kako bolno ozdravljati. Gotovo rečem, da več ko 1/5 živine je bilo obvarovane, za kar tukaj očitno dr. Mally-ju prirsčno zahvalo izrečemo.

Neka posestnica v Dolenčičah je zvedela po nekem možu, da tudi živino zavarujejo in tako sem bil po svojem prijatelju, iz Ljubljane zvedel, da je v Ljubljani podružnica Draždanske splošne

zavarovalne banke pri opravniku banke „Slovenije“. 1. avgusta je ona po svojem svaku in in županu javorskem v Ljubljani zavarovala svojo živino, ter plačala 8 avg. 36 gl. 70 kr. Vsak bo mislil: če me zdaj nesreča zadene, se mi ni treba toliko bati. — Tri dni potem, ko je bilo že vse pri agenciji plačano, ji cepne za vrančnim prisadom krava in dasiravno je ona to brž agenciji naznanila, ji je milovaje jo pismo direkcije poslal g. Kristan, da ker še ni 14 dni zavarovana živina, po nekem paragrafu ne dobi nobenega povračila; — zastopnik je pridjal lastnoročno pisanje direkcije saksonske živino-zavarovalne banke. Vsega tega bi še ne bil očitno naznanil, ko bi ne bilo zdaj že zopet se kaj novega zgodilo. — 16. nov. pretečenega leta je zopet lep junček, vreden več kot 30 gl. in tudi za toliko ceno zavarovan, pri tisti hiši poginil. Pošljejo po konjederca v Loko, naznanijo agenciji v Ljubljani, in direkciji v Draždanah in po dolgem času od 16. nov. do 10. januarja 1875 dobi posestnica pismo naslednjega zapopadka „Dresden 2. Jänner 1875. General-Direction der sächsischen Viehversicherungs-Bank. — Frau Witwe Mariane Ažbe Dolenčiče. Pro Krain Rubrum Schadensache z. Pol. 4212.

Die Versicherungssumme resp. der Taxwerth Ihres am 16. Nov. verendeten Rindes beträgt 30 fl. ö. W. und es würde somit gemäß §. 28 des Bankstatutes die Maximal-Entschädigung 75% von 30 fl. betragen, die im Monate Dezember bei uns angemeldeten Schadensfälle haben aber leider eine solche Höhe erreicht, dass wir gezwungen sind, die Entschädigungsbeträge auf 53% gemäß §. 35 unseres Statutes herabzusetzen. Es berechnet sich die Entschädigungssumme auf 53% von 15 fl. 90 kr. Hieran kommen jedoch noch in Abzug: Als Erlös 10% der Versicherungssumme laut §. 29 des Statutes 3 fl. — Neto Entschädigung 12 fl. 90 kr.

Sächsische Viehversicherungsbank.
Die Generaldirection.

Ta formular je natisnjen torej smemo misliti, da tudi z drugimi zavarovanci tako ravna. Da so kmetje in posebno posestnica s tem popolnoma nezadovoljni, bo vsak spoznal, in dasiravno je mislila posestnica zoper to ugovarjati, ker bi vse gotovo nič ne pomagalo. Da nevedni ljudje potem vse to na našo banko „Slovenijo“ obračajo, si lahko mislite, kakor so mi tudi ljudje pripovedovali, da je nek loški vradnik, ki je zvedel, da gre od banke „Slovenije“ agent poslan zavarovancev nabirat, ga naravnost sleparja imenoval. Tako je z zavarovanjem za živino. Da današnjega dne še ni dobila posestnica denarjev.

Zdaj ko je sneg pri nas, imamo še nekoliko poštena pota, ali zdaj ko bo skopnil, bomo pa kamenje premetavali, da bo joj. Sploh morem reči, da je poljanska dolina v vsakem obziru zapušena. Da nimamo ne v naši dolini v Poljanah in na Trati učenikov, je že „Slovenec“ povedal; tudi v Selcih in na Zalem logu ga ni. Začetkom septembra 1874 je nas zapustil zdaj zdravnik v Gorenji vasi in tako po vsi poljanski dolini od Idrije do Loke kjer še menda zraven starega na pol slepega g. Kadivca do Kranja nimamo pravega zdravnika. Upamo, da se bo g. J. Mohar po dovršenih študijah v Loki naselil. Res je, da si g. okrajni poglavar silno veliko prizadeva, da bi županije Poljane, Javorje in mislim tudi Trata in Oselica dodale še 200 fl., pa če bodo morale soseske vse vzdrževati, čemu je potlej država, kakor je rekel dr. Zarnik. Sploh so ljudje silno nezadovoljni v naših krajih, ker morajo toliko

doklad plačevati, pa ni ne učenikov in ne zdravnika. Naš župan je bil dobil že predlanskim od g. Derbiča povelje, da mora soseska napraviti mrtvašnico, pa še zdaj se ni župan nobene reči lotil. Da le voli g. Apfaltrerna, po tem je vse dobro. — Saniteta je pri nas silno zanemarjena. —

iz Poljan na Dolenjskem, 24. jan. Učitelj v Starem trgu pri Poljanah je zgubil poštarstvo službo, ker je bil zraven onih, ki so zahtevali nazaj nepostavno podpisane izkaznice, in še čez dvajset takih s ponarejenimi podpisi, katerih ni bilo zraven, ali ki so že pred leti umrli. **O srečna svoboda!**

Svarjenje!

Prijateljski dopis mi naznanja, da je te dni mlad človek, duhovsko oblečen, bil v g. Gnjezdovi kavarni v Ljubljani, se po meni imenoval, in tam pri gospodarju 20 goldin. na posodo dobil, rekši, da mu je za pot na Dunaj denar pošel. V dolžnem listu je moje ime zapisal, pisavo mojo, kakor prijatelj sporoča, precej dobro posnemaje.

Ne menim sleparja s sodnijo zmodrovati, svarim pa tu očitno vsakterega, pri komur bi ta nesrečnej kaj enacega poskušal.

Po drugotnih sledeh sklepati, je to menda neki zgubljenec senjske vladikovine, ki je lansko leto po Dunaju in Štajarskem, in letos že tudi po Kranjskem koledoval „intencije“, zatrdoval, da je ud našega ustava — kar pa ni, — enim rekši, da sem potuje, drugem, da odtod domu.

Naj dotični gospodje, ako se še kje oglasi, previdno ž njim ravnajo.

Na Dunaju 22. jan. 1875.

Dr. Janez Kulavie,
vodja v ustavu za učenje
višjih bogosl. ved pri sv.
Avguštinu na Dunaju.

Razne reči.

— Novi koleki so s 1875. letom izdani, stari se pa zamenjujejo proti novim le še do konec t. m.

— Vabilo k občnemu zboru ljutomerske čitalnice na Svečnico 2. febr. ob treh popoldne v g. Furlanovi gostilnici. Na dnevnem redu je: 1. Nagovor, 2. posvetovanje o društvenem delovanju, 3. volitev odbora, 4. govor

o novi meri, 5. govor o kmetijstvu, zlasti o sedanji gospodarstveni krizi. Odbor.

— Iz Maribora se nam piše: Ogenj se je v nedeljo 17. t. m. ob treh popoldne vnel v graškem predmestju v Götz-evi pivarni in je zgorel hlev z mrvo vred. Živino so rešili, škode je okoli 3000 gold. Mestna požarna straža bila je kmalo pri rokah in iz med njih so se trije poškodovali, dva le malo, enemu pa se je rebro zlomilo.

— O posestniku nekdanjega Gregoričevega mlina „Laib. Ztg.“ pripoveduje, da se je 10. t. m. s svojimi hlapci skregal ter enega izmed njih z revolverjem hotel ustreliti. To videti planejo hlapci nanj terga tako stolčejo, da so ga prinesli v bolnišnico. Hlapce so neki že zaprli.

— Duhovske spremembe. V goriški nadškofiji: Novomašnika čč. gg. Jernej Mullon in Karol Cigon sta postavljena prvi za kooperatorja v Grado, drugi v Križ pri Ajdovščini.

— Spremembe v lavantinski škofiji: Dva bogoslovca, čč. gg. Juri Purgaj in Jožef Valenšak, ki sta morala zavoljo vojaščine pmi-loščenja cesarjevega čakati, sta bila včeraj 20. t. m. mešnika posvečena. G. Valenčak pride za kaplana v Doberno, kjer bo tudi 31. jan. novo mešo pel. — Umrla sta čč. gg. Juri Jugovic in Ivan Čeh, duhovnika v pokoju. R. i. p.

Telegram „Slovenec“.

Hohenwart in družniki so 25. jan. v državni zbornici na Dunaju izročili interpelacijo o zadevi kranjskih volitev v trgovsko zbornico.

Listnica opravištva.

Nar. čit. v S. Vašo 15. jan. poslano naročnino smo prejeli, liste pa smo Vam vse poslali. Kaj se je z njimi zgodilo, da jih niste prejeli, pač ne vemo; znabit bi bilo prav malo na pošti pogledati. Če liste od novega leta do zdaj želite, Vam jih tudi še enkrat pošljemo.

Č. g. A. Ž. duh. v Pr. Danes vse poslali; počakamo radi.

G. A. C. k. v M. Za lansko leto ravno prav.

G. Fr. P. kapl. v Koč. Radi Vam spričujemo, da z listnic v št. 5 nismo Vas mislili, in rečeno ne zadeva nobenega duhovnika na Kranjskem. Čudno, da svet ne zna družega, kakor natolcevat. Dve, tri črke lahko pomenijo deset, tudi sto imen in oseb; razumeti jih pa zamore le tisti, ktereza zadevajo.

Gabriel Piccoli, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, dunajska cesta, (32—22)

priporoča slav. p. n. občinstvu sledeče uže občno znane zdravniške droge:

Anatherinova ustna voda in zobni prah. Od vsake zobne in ustne bolezni obvaruje vsakdanje rab-

ljenje moje ustne vode in mojega zobnega prahu. kajti ta dva produkta služita osobito za to, da se očisti zobno meso, da se odpravi gobasto zobno meso, da se hrani zdrav duh sapa in naravna barva zob, da se zavarujejo pred kostnim jedenjem, pred zobnim kamenom, ki je zobni glazuri tako nevaren. **Cena flaše ustne vode 60 kr., skatlja zobnega prahu 40 kr.**

Izleček iz Chine in Coke. Najboljši dozaj znani železodni likér; pospeši cirkulacijo, olajša prebavljivost, in poda različnim organom in členom novo moč in novo življenje. **Cena flaše 80 kr.**

Nezmotljivo sredstvo proti mrzlici, gotovo zdravilo proti vsaki prenehalni bolezni. Vspeh mojega zdravila je pa izkušena istina, in vsak bolnik, ki bo sam na sebi to zdravilo poskusil, se bode vesel prepričal, da je najkrepkejše in najgotovejše sredstvo zoper mrzlico med vsemi dozaj znanimi. **Flaša velja 80 kr.**

Pravo norveško dorševo jetrno olje, naravnost iz Bergena v Norvegiji naročeno. Posebno se rabi to dorševo olje proti revmatičnim bolečinam, protinu, pred vsem pa proti škrofeljnem proti sušici, kroničnim izpuščajem na koži in nervoznim bolečinam. **Cena originalne flaše 80 kr.**

Pravi Seidlitzev prah, 1 tucat škatlic 7 gold, posamne 80 kr.

Pravo borovniško žganje s soljo, 1 flaša 50 kr.

Pagliano-sirup iz Florence, 1 flaša 1 gold.

Voda lancasterske lilije (Lancaster's Lily-Water.) Ta voda dá koži nenadejano belost in mehkost, jo obvaruje prezgodnjih gub ter naredi, da vido-ma zginejo. Dalje se rabi, da se preženo pege in mozoli, in se ozdravi naglo poka, ktere se naredi zaradi suše ali nagladka. Z eno besedo, ta voda je pravi zaklad za toleto, zarad česar jo po pravici vse dame, kterim je za lepoto mari, visoko cenijo in rabijo. **Cena flaše 1 gold.**

Naročila sunaj Ljubljane na sgoraj imenovane droge, kakor tudi na vsa druga zdravila se, ce mogoče, v vracajoco pošto proti postnemu povzetju izvršujejo. Stroške za embalažo in ekspedicijo i. t. d. nagradijo gospodje komitent.